

Αγαπητά μέλη,

Η παρούσα έκδοση του newsletter του ΣΕΚΑΣΕ μας βρίσκει στο τέλος μια περιπετειώδους χρονιάς και πιθανότατα στην αρχή της διαδικασίας που θα οδηγήσει στο τέλος της δοκιμασίας που βιώνουμε.

Κατά το διάστημα που μεσολάβησε από την έκδοση του τελευταίου Newsletter, πραγματοποιήθηκαν τρία σημαντικά για το Σύνδεσμό μας γεγονότα.

Την Τετάρτη 1 Ιουλίου 2020 πραγματοποιήθηκε συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου, προκειμένου να συγκροτηθεί σε Σώμα. Κατόπιν τούτου, η σύνθεση του νέου Διοικητικού Συμβουλίου του ΣΕΚΑΣΕ έχει ως εξής:

Ευάγγελος Τσεκρέκος, Πρόεδρος
Αυγή Οικονομίδου, Α' Αντιπρόεδρος
Μαρία Σαράντη, Β' Αντιπρόεδρος
Άννα Δαμάσκου, Γενική Γραμματέας
Δημήτρης Μπιζάνος, Ταμίας
Αντώνης Δραμυτινός, Μέλος
Πέρη Κάτανα, Μέλος

Εκδόθηκε ο νέος Νόμος για την Εταιρική Διακυβέρνηση (Ν.4706/2020) με αναφορές στη λειτουργία της Κανονιστικής Συμμόρφωσης ως μέρος του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου σε εισηγμένες εταιρείες και διεξήχθη το ετήσιο Συνέδριο του ΣΕΚΑΣΕ, με υβριδική μορφή, δηλαδή περιορισμένη φυσική παρουσία για τους ομιλητές και εξ' αποστάσεως παρακολούθηση με τη χρήση τεχνολογίας για τους συμμετέχοντες.

Ο Σύνδεσμός μας συμμετείχε ενεργά στις διαβουλεύσεις για το νέο Νόμο, με την κατάθεση συγκεκριμένων προτάσεων τόσο προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, όσο και στο πλαίσιο της ανοιχτής, δημόσιας διαβούλευσης επί του νομοσχεδίου. Προσκλήθηκε, δε, να παρουσιάσει τις προτάσεις του στη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων της Ελληνικής Βουλής, στο πλαίσιο της ακρόασης φορέων κατά τη διαδικασία συζήτησης επί του νομοσχεδίου. Η συνεπής, σταθερή και σοβαρή προσπάθεια του Συνδέσμου για την καθιέρωση της Κανονιστικής Συμμόρφωσης στους οργανισμούς και τις επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως κλάδου, αποτυπώθηκε στις σχετικές προβλέψεις του νέου Νόμου. Πρόκειται για συλλογική επιτυχία, για την οποία θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά όλα τα μέλη που συνέβαλαν, υποστήριξαν και προώθησαν αυτή την προσπάθεια.

Το Συνέδριό μας πραγματοποιήθηκε με επιτυχία και σημαντική συμμετοχή σε μια ιδιαίτερα δύσκολη χρονική στιγμή, λόγω των συνθηκών του Covid 19, αλλά και με πλήρη σεβασμό στα πρωτόκολλα και τους κανόνες ασφάλειας. Συζητήθηκαν θέματα σχετικά με τον κανονιστικό κίνδυνο, τον εντοπισμό, τη διαχείριση και αξιολόγησή του, τις σύγχρονες εξελίξεις στην περιοχή του ξεπλύματος χρήματος αλλά και ιδιαίτερα θέματα, όπως οι διεθνείς κυρώσεις και τα περιοριστικά μέτρα, που επηρεάζουν πολλούς οργανισμούς.

Το 2021 αναμένεται να ξεκινήσει δυναμικά από τον ΣΕΚΑΣΕ, με εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες και συνεργασίες που δρομολογούνται, προσαρμοσμένες στις συνθήκες που βιώνουμε.

Ωστόσο, προέχει να παραμείνουμε ασφαλείς και να επιδείξουμε ψυχραιμία και υπομονή.

Εκ μέρους του ΔΣ του ΣΕΚΑΣΕ σας εύχομαι ολόψυχα Καλές Γιορτές και το 2021 να φέρει σε εσάς και τα αγαπημένα σας πρόσωπα υγεία, χαρές, προκοπή!

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χαιρετισμός Προέδρου	1
Σημαντικά Νέα – Ανακοινώσεις	4
Κανονισμός Taxonomy - Επένδυση στη βιωσιμότητα και την αισθητικότητα και νίκη της κυκλικής οικονομίας	7
(Αναστασία Καραντάνα, Δικηγόρος, Master in Banking & Finance Law, PgD in Tax Law)	
Is the COVID-19 pandemic a backdoor to increased fraud risk?	9
(Peri Katana, LL.M, Compliance/Risk Senior Specialist, OTE Group of Companies)	
Δελτίο Τύπου – 3rd COMPLIANCE FORUM	11
Η θεσμική ανατομία της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*	17
(Γρηγόρης Λαζαράκος, Διδάκτωρ Νομικής, διαχειριστής εταίρος της δικηγορικής εταιρείας L & L Law Firm, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων (DPO) στη Βουλή των Ελλήνων)	
*δημοσιεύθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 2020 στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Syntagma Watch του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου	
Άρθρο του Επίκουρου Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς κ. Απόστολου Γραμμένου, με αφορμή την 9^η Δεκεμβρίου, Παγκόσμια Ημέρα κατά της Διαφθοράς.	22

Σημαντικά Νέα – Ανακοινώσεις

3^ο Ετήσιο Συνέδριο ΣΕΚΑΣΕ:

Ο ΣΕΚΑΣΕ, σε συνεργασία με την Palladian Conferences, διοργάνωσε το τρίτο ετήσιο συνέδριό του με τίτλο: «Αξιολόγηση και διαχείριση του κινδύνου μη συμμόρφωσης», την Παρασκευή 2 Οκτωβρίου 2020 στο ξενοδοχείο Divani Caravel, στην Αθήνα. Το συνέδριο υλοποιήθηκε με υβριδική μορφή, δηλαδή με περιορισμένη παρουσία στο χώρο διεξαγωγής σύμφωνα με τα ισχύοντα υγειονομικά πρωτόκολλα καθώς και με ηλεκτρονική παρακολούθηση. Η βασική θεματική του συνεδρίου ήταν ο κίνδυνος μη συμμόρφωσης με τα κανονιστικά πλαίσια, όπως επιβάλλονται από τις κατά περίπτωση Αρμόδιες Αρχές. Ο κανονιστικός κίνδυνος στις επιχειρήσεις, η αντιμετώπιση του κινδύνου ξεπλύματος βρώμικου χρήματος καθώς και ο νέος νόμος περί εταιρικής διακυβέρνησης ήταν ορισμένα από τα θέματα που συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια του συνεδρίου.

Σημαντικά Νέα – Ανακοινώσεις

Συμμετοχή του ΣΕΚΑΣΕ στη Βουλή:

Στις 2 Ιουλίου 2020, ο ΣΕΚΑΣΕ συμμετείχε στη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής, στη συνεδρίαση αναφορικά με την επεξεργασία του Σχεδίου Νόμου για την Εταιρική Διακυβέρνηση Ανωνύμων Εταιρειών και υπέβαλε βελτιωτικές προτάσεις, οι οποίες ενσωματώνουν ευρέως αποδεκτές διεθνείς πρακτικές με στόχο την ενίσχυση του ρόλου και των αρμοδιοτήτων της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης και την περαιτέρω ενδυνάμωση των ελεγκτικών μηχανισμών των εταιρειών.

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ [2.7.2020] - Σ/Ν Υπ. Οικονομικών «Εταιρική διακυβέρνηση ανωνύμων εταιρειών, σύγχρονη αγορά κεφαλαίου, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/828 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, μέτρα προς εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/1131 και άλλες διατάξεις»

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΙΖΑΝΟΣ
Ταμίας Συνδέσμου Επαγγελματιών Κανονιστικής Συμμόρφωσης Ελλάδος (ΣΕΚΑΣΕ)

Σημαντικά Νέα – Ανακοινώσεις

Δωρεάν Εκπαιδευτικά Σεμινάρια για τα μέλη του ΣΕΚΑΣΕ με τον Geert Vermeulen:

Βρισκόμαστε στην ευχάριστη θέση να ανακοινώσουμε ότι κατά τους μήνες Φεβρουάριο-Μάρτιο 2021 θα διεξαχθούν από τον ΣΕΚΑΣΕ δύο εκπαιδευτικά σεμινάρια με τις εξής θεματικές ενότητες:

- 1) "How to set up an ethics and compliance program" &
- 2) "How to conduct a compliance risk assessment."

Εισηγητής θα είναι ο κ. Geert Vermeulen, διακεκριμένος επαγγελματίας, σύμβουλος και εκπαιδευτής κανονιστικής συμμόρφωσης. Τα σεμινάρια θα διεξαχθούν στην αγγλική γλώσσα, μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας και θα έχουν διάρκεια 3,5 ώρες το καθένα. Παρέχονται **δωρεάν** στα μέλη μας με περιορισμένο αριθμό θέσεων. Σύντομα θα ακολουθήσει η ανακοίνωση των ημερομηνιών και η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Εκπαιδευτική Συνεργασία του ΣΕΚΑΣΕ με το Association of Certified Sanctions Specialists (ACSS):

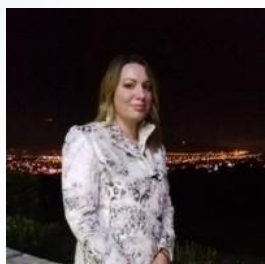
Ο ΣΕΚΑΣΕ εγκαινιάζει την εκπαιδευτική του συνεργασία με το Association of Certified Sanctions Specialists (ACSS), παρέχοντας στα μέλη του εκπαιδευτικό σεμινάριο/παρουσίαση με θέμα: "Extraterritorial Reach of US Sanctions and How it Affects Greek Companies". Η τελική ημερομηνία διεξαγωγής του σεμιναρίου θα ανακοινωθεί κατά τους μήνες Ιανουάριο-Φεβρουάριο 2021. Επιπλέον, παρέχεται η δυνατότητα ειδικά στα μέλη του ΣΕΚΑΣΕ να εγγραφούν στον ανωτέρω Φορέα ή να πιστοποιηθούν ως Certified Sanctions Specialists, απολαμβάνοντας προνομιακές τιμές.

Κανονισμός Ταخonomy - Επένδυση στη βιωσιμότητα και την αιιφορία και νίκη της κυκλικής οικονομίας

(Αναστασία Καραντάνα, Δικηγόρος, Master in Banking & Finance Law, PgD in Tax Law¹)

Ο Κανονισμός Ταхonomy (ΕU) 2020/852², σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088, που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη εφημερίδα της ΕΕ στις 22 Ιουνίου 2020 με ισχύ από 12 Ιουλίου 2020, θεσπίζει το κανονιστικό πλαίσιο για τη διευκόλυνση αιιφόρων επενδύσεων με χαμηλό κλιματικό, ενεργειακό και περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Ο Κανονισμός παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους υπεύθυνους κανονιστικής συμμόρφωσης επενδυτικής τραπεζικής, τις ρυθμιστικές αρχές Κεφαλαιαγορών και περιβάλλοντος και φυσικά για τους διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων και τους επενδυτές. Ειδικότερα, είναι καθοριστικής σημασίας για τις εταιρείες επενδύσεων UCITS, ManCos, AIFM και MiFID, με καταστατικό ενδιαφέρον για προϊόντα, χαρτοφυλάκια ή στρατηγικές βιώσιμων επενδύσεων.

Η εφαρμογή του αφορά: α) τα μέτρα που θεσπίζουν τα κράτη μέλη ή η ΕΕ και τα οποία επιβάλλουν απαιτήσεις για τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές ή στους εκδότες όσον αφορά χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή εταιρικά ομόλογα που διατίθενται ως περιβαλλοντικά βιώσιμα, β) τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές οι οποίοι διαθέτουν χρηματοπιστωτικά προϊόντα και γ) τις επιχειρήσεις που υπόκεινται στην υποχρέωση δημοσίευσης μη χρηματοοικονομικής κατάστασης ή ενοποιημένης μη χρηματοοικονομικής κατάστασης σύμφωνα με τα άρθρα 19α ή 29α της Οδηγίας 2013/34/ΕΕ.

Προκειμένου να μην θίγονται τα συμφέροντα των επενδυτών, οι διαχειριστές κεφαλαίων και οι θεσμικοί επενδυτές που διαθέτουν χρηματοπιστωτικά προϊόντα θα πρέπει να δημοσιοποιούν με πλήρη διαφάνεια τον τρόπο και τον βαθμό στον οποίο χρησιμοποιούν τα κριτήρια για τις περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες ώστε να καθοριστεί η περιβαλλοντική βιωσιμότητα των επενδύσεών τους. Οι πληροφορίες που δημοσιοποιούνται θα πρέπει να δίνουν στους επενδυτές τη δυνατότητα να κατανοούν την αναλογία των υποκείμενων επενδύσεων του χρηματοπιστωτικού προϊόντος προς περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες ως ποσοστό επί του συνόλου των υποκείμενων επενδύσεων του εν λόγω χρηματοπιστωτικού προϊόντος, επιτρέποντας στους επενδυτές να κατανοήσουν τον βαθμό περιβαλλοντικής βιωσιμότητας της επένδυσης.

1. Για επικοινωνία μέσω email: anastkar@hotmail.com

2. Βλ. σχετικά: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020R0852>

Κανονισμός Ταξονομy - Επένδυση στη βιωσιμότητα και την αισφορία και νίκη της κυκλικής οικονομίας

(Αναστασία Καραντάνα, Δικηγόρος, Master in Banking & Finance Law, PgD in Tax Law¹)

Όταν οι υποκείμενες επενδύσεις ενός χρηματοπιστωτικού προϊόντος αφορούν σε οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες συμβάλλουν σε περιβαλλοντικό στόχο, οι προς δημοσιοποίηση πληροφορίες θα πρέπει να προσδιορίζουν τον ή τους περιβαλλοντικούς στόχους στους οποίους συμβάλλει η υποκείμενη επένδυση του χρηματοπιστωτικού προϊόντος, καθώς και τον τρόπο και τον βαθμό στους οποίους οι υποκείμενες επενδύσεις του χρηματοπιστωτικού προϊόντος χρηματοδοτούν περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποχρεούται να διευκρινίζει τις προς δημοσιοποίηση πληροφορίες¹. Σε περίπτωση που οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές δεν λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια για περιβαλλοντικά βιώσιμες επενδύσεις, θα πρέπει να υποβάλλουν σχετική δήλωση.

Με την πάροδο του χρόνου, οι κανόνες και τα μέτρα της ΕΕ για βιώσιμα επενδυτικά προϊόντα ενδέχεται να αναδειχθούν σε «βέλτιστες πρακτικές», όπως συνέβη σε άλλους ρυθμιστικούς τομείς².

1. Οι καταληκτικές ημερομηνίες για την υποβολή των σχεδίων τεχνικών προτύπων ανάλογα με τους περιβαλλοντικούς στόχους είναι είτε η 1/6/2021 είτε η 1/6/2022. Οι επιμέρους υποχρεώσεις δημοσιότητας έχουν ισχύ είτε από 1.1.2022 είτε από 1.1.2023.
2. Βλ. Προσωπικά δεδομένα - GDPR.

Is the COVID-19 pandemic a backdoor to increased fraud risk?

(Peri Katana, LL.M, Compliance/Risk Senior Specialist, OTE Group of Companies)

The impacts of COVID-19 have reached across the globe, directly affecting millions of people, both physically and psychologically, depleting the international health system and pushing stock markets to their limits. The pandemic has brought a level of societal disruption which, among others, has provided fertile ground for the rise of fraud. Both financial and health threats make people more vulnerable and create opportunities for fraudsters.

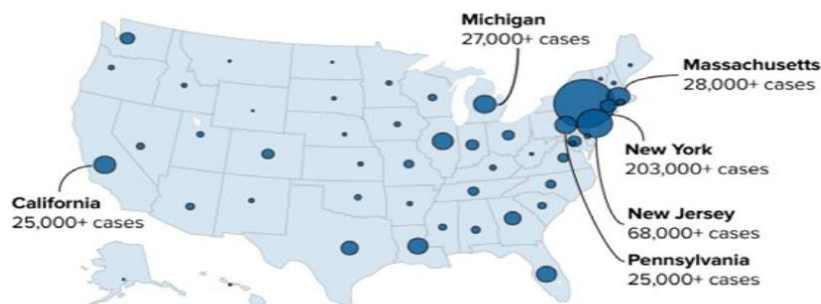
The most popular COVID-19 scams which have been detected during this turbulent period are closely linked to the extensive use of cyber technology tools. Lots of people have reported phishing e-mails disguised as messages from the European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC) and the World Health Organization (WHO) containing malicious links that download malware, which gives cybercriminals access to victim's data. The online sale, at inflated prices, of counterfeit coronavirus testing kits, face masks, hand sanitizers and other products which are, nowadays, much in demand but in short supply, also constitutes a fraudsters' popular tactic, together with the launch of fake websites advertising fraudulent (often dangerous) treatment products, cures or medication.

Another method used by fraudsters includes fundraising campaigns by fake charities that ask for donations and purport to be involved in fighting the spread of the coronavirus, deceiving sensitised individuals, or even fraudulent state messages promising tax refunds or financial support encouraging the recipient to share personal data such as contact details and bank card numbers.

At the United States of America, Covid-19 scams have cost more than 18,000 Americans a total loss of \$13.4 million since the beginning of the year, according to the Federal Trade Commission. The top fraud categories are related to travel and vacations, online shopping, bogus text messages and imposter scams. It is estimated that the typical American has lost approximately \$270 among the nearly 310,000 cases of fraud reported to the agency over that time period.

Reported coronavirus cases in the US

As of April 15, 2020

SOURCE: Johns Hopkins University. Data as of April 15, 2020 at 9:05 a.m. ET

Is the COVID-19 pandemic a backdoor to increased fraud risk?

(Peri Katana, LL.M, Compliance/Risk Senior Specialist, OTE Group of Companies)

At the United Kingdom, more than 500 coronavirus-related scams and over 2,000 phishing attempts by criminals seeking to exploit fears over the pandemic have been reported to UK investigators from the beginning of the pandemic with total losses raging approximately to £1.6m. According to Europol, a sophisticated fraud scheme has been recently uncovered by authorities across Germany, Ireland and the Netherlands, according to which compromised emails, advance-payment fraud and money laundering were used regarding the procurement of €15 million worth of face masks. The buyers sent the wire transfer but the masks never arrived. It turned out the Dutch company-supplier of the masks existed, but their website had been cloned by fraudsters.

All these examples illustrate that in this new environment shaped by the crisis, individuals and particularly businesses shall stay alert for notable indicators that increase the risk of fraud in COVID-19 era. For instance, the fast tracking and onboarding of new suppliers, due either to closure of existing ones or inability to deliver the volume needed because of the pandemic, which are not fully vetted and screened may result in working with disreputable or even restricted parties and put companies at peril. Moreover, increased dealings with government officials, which are common at these times, particularly in higher risk jurisdictions, may increase the company's exposure to unethical conditions.

Business models are challenged and management is, as expected, more focused on operational measures and critical sectors than compliance and fighting fraud. This leaves other functions understaffed or unmonitored, ongoing investigations are halted due to lack of resources and in-person interaction and the budget is reduced for any activity considered 'non-essential'. In the current situation, every company is looking for savings, and one of the immediate measures is inevitably to cut jobs or reduce payments to employees. As experience has shown, for some employees this may create an incentive to commit fraud and misappropriate company's assets. Finally, since teleworking is the new normality, companies must provide their employees safe tools in order to be able to perform their daily tasks away from office, must oversee them and implement controls to prevent theft of data by employees working remotely.

As the COVID-19 pandemic and its aftermath unfold, it is obvious that the implications of its presence touch on many more dimensions of society than disease risk alone. The raise of fraud incidents is one of them. People's level of vulnerability to fraud is pre-conditioned by social inequalities, thus, the priority should be to identify the vulnerabilities and apply a tailor-made assessment of them in order to ensure that suitable measures are targeted to fight them.

Δελτίο Τύπου - 3rd COMPLIANCE FORUM

Σημαντικά θέματα συζητήθηκαν στο τρίτο συνέδριο του ΣΕΚΑΣΕ

«Αξιολόγηση και διαχείριση του κινδύνου μη συμμόρφωσης»

- ✓ **Ο κανονιστικός κίνδυνος στις επιχειρήσεις**
- ✓ **Η ποιότητα της Εταιρικής Διακυβέρνησης ως παράγοντας κινδύνου μη συμμόρφωσης**
- ✓ **Η αντιμετώπιση του κινδύνου ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας με βάση τον κίνδυνο**
- ✓ **Οι οικονομικές κυρώσεις & απαγορεύσεις**

Αθήνα, 06 Οκτωβρίου, 2020. Ο Σύνδεσμος Επαγγελματιών Κανονιστικής Συμμόρφωσης Ελλάδος (ΣΕΚΑΣΕ), ο επίσημος φορέας Κανονιστικής Συμμόρφωσης στην Ελλάδα, σε συνεργασία με την **Palladian Conferences**, υλοποίησε το τρίτο του Συνέδριο με τίτλο: **«Αξιολόγηση και διαχείριση του κινδύνου μη συμμόρφωσης»**, υπό την αιγίδα του International Compliance Association (ICA), του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ), της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών (ΕΕΤ), της Διεθνούς Διαφάνειας Ελλάδος (ΔΔ-Ε), του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών Ελλάδος (ΙΕΕΕ), της Ένωσης Θεσμικών Επενδυτών (ΕΘΕ), της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος (ΕΑΕΕ), του Συνδέσμου Μελών Χρηματιστηρίων Αθηνών (ΣΜΕΧΑ) και του Association of Certified Fraud Examiners – Greece Chapter (ACFE).

Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε σε υβριδική μορφή την Παρασκευή 2 Οκτωβρίου 2020 στο ξενοδοχείο **Divani Caravel** στην Αθήνα και συντονιστής του συνεδρίου ήταν ο δημοσιογράφος και δικηγόρος κ. Αντώνης Παπαγιαννίδης.

Ο κ. **Ευάγγελος Τσεκρέκος**, Πρόεδρος ΔΣ του Συνδέσμου Επαγγελματιών Κανονιστικής Συμμόρφωσης (ΣΕΚΑΣΕ), κατά τον χαιρετισμό, μεταξύ άλλων ανέφερε:

«Η βασική θεματική του Συνεδρίου μας είναι ο κίνδυνος μη συμμόρφωσης με τα κανονιστικά πλαίσια, όπως επιβάλλονται από τις κατά περίπτωση Αρμόδιες Αρχές. Ο εντοπισμός, η αξιολόγηση και η διαχείριση του κινδύνου αυτού, είναι η αέναη συζήτηση και συχνά η διαμάχη μεταξύ των επιχειρηματικών δράσεων και της συμμόρφωσης στους κανόνες. Τα όρια και η αντιμετώπιση αυτού του κινδύνου είναι ορισμένες από τις πτυχές που θα συζητηθούν σήμερα».

Ο κ. **Βασίλης Κουτεντάκης**, Executive General Manager - Retail Banking & Distribution Network της Τράπεζας Πειραιώς, προλόγισε σχετικά με το περιεχόμενο του συνεδρίου, αναφερόμενος στην προσέγγιση του κανονιστικού κινδύνου, από την σκοπιά της επιχειρηματικότητας.

Στην πρώτη ενότητα του συνεδρίου, με τίτλο **«Ο κανονιστικός κίνδυνος στις επιχειρήσεις»**, συζητήθηκαν οι προκλήσεις του επιχειρείν, ενώ συντρέχουν κανονιστικοί κίνδυνοι. Οι ομιλητές αναφέρθηκαν στον κανονιστικό κίνδυνο σε τραπεζικό και φαρμακευτικό κλάδο, αλλά και στον έλεγχο ακεραιότητας των υποψηφίων τρίτων μερών. Συγκεκριμένα, ο κ. **Ξενοφών Αυλωνίτης**, Group Compliance Officer της Alpha Bank αναφέρθηκε στις προκλήσεις που δημιουργεί ο κανονιστικός κίνδυνος στις τράπεζες και στους τρόπους που θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν. Στη συνέχεια, ο κ. **Ηλίας Στενός**, Country Compliance Officer της GSK Greece, παρουσίασε τις εμπειρίες και τα διδάγματα από τη διαχείριση κανονιστικών κινδύνων στο φαρμακευτικό κλάδο.

Δελτίο Τύπου - 3rd COMPLIANCE FORUM

Ενώ, η κα **Αμαλία Κυρίκου**, Compliance, Strategy, Training & Communication Section Manager του ομίλου ΟΤΕ, αναφέρθηκε στις διαδικασίες που εφαρμόζει ο ΟΤΕ, όσον αφορά στον έλεγχο ακεραιότητας των υποψηφίων τρίτων μερών για τον περιορισμό των κινδύνων που προέρχονται από τη συνεργασία μαζί τους. Κλείνοντας την ενότητα, τοποθετήθηκε η κα **Αργυρώ Κασαπάκη**, Group Compliance Office της Τράπεζα Πειραιώς, και παρουσίασε τις πρακτικές πτυχές του κανονιστικού κινδύνου που συνήθως αντιμετωπίζουν οι τράπεζες, καθώς και ενδεικτικούς τρόπους διαχείρισής τους.

Εν συνεχεία, στην επόμενη ενότητα του συνεδρίου με τίτλο «**Η ποιότητα της Εταιρικής Διακυβέρνησης ως παράγοντας κινδύνου μη συμμόρφωσης**», τοποθετήθηκε η κα **Αναστασία Στάμου**, Αντιπρόεδρος Β' της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, η οποία αναφέρθηκε στην εταιρική διακυβέρνηση και συμμόρφωση από την εποπτική και ρυθμιστική σκοπιά. Ακολούθησε ο κ. **Αθανάσιος Αθανασόπουλος**, Group Compliance Officer της Eurobank, ο οποίος τοποθετήθηκε αναφορικά με τις προκλήσεις κατά την εφαρμογή των κανόνων εταιρικής διακυβέρνησης και συμμόρφωσης. Ενώ, η κα **Χριστίνα Λιβαδά**, Assistant Professor of Commercial Law, Special Legal Advisor της Alpha Bank, σημείωσε τις αδυναμίες της εταιρικής διακυβέρνησης και τον κίνδυνο μη συμμόρφωσης αναφέροντας παραδείγματα από τις θεματικές της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών.

Η τρίτη ενότητα εστίασε στην αντιμετώπιση του κινδύνου ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας με βάση τον κίνδυνο. Ο κ. **Βασίλης Παναγιωτίδης**, Διευθυντής της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών (ΕΕΤ), αναφέρθηκε στη συνδρομή των τραπεζών μελών της ΕΕΤ για την υλοποίηση της κυβερνητικής πρωτοβουλίας σχετικά με την υπηρεσία e - Gov know your customer. Ο κ. **Θεόδωρος Σταύρου**, Head of Compliance της Société Générale Bank Cyprus, παρουσίασε ένα case study σχετικά με την χρήση του εργαλείου LexisNexis Bridger Insight, το οποίο χρησιμοποιείται για την αναγνώριση κινδύνων AML/ CFT, ενώ, στην αντιμετώπιση των κινδύνων που συνδέονται με τρίτα μέρη αναφέρθηκε ο κ. **Joël Pastre**, Head Compliance, Anti-Corruption της Global Risk Profile. Ο κ. **Γιάννης Δρακούλης**, Επικεφαλής τμήματος ειδικών ερευνών και εταιρικής συμμόρφωσης της ΕΥ Ελλάδος και η κα **Κατερίνα Παυλάκη**, AML/CFT Professional και εξωτερική σύμβουλος της ΕΥ Ελλάδος, αναφέρθηκαν στις δυο εναλλακτικές προσεγγίσεις αυτής της θεματικής της ενότητας.: αυτή που βασίζεται σε κανόνες, έναντι αυτής που βασίζεται στην αντιμετώπιση παραμετροποιημένων κινδύνων (rule based vs risk based approaches). Κλείνοντας την ενότητα αυτή, παρουσιάστηκε από τους κ.κ. **Σπύρο Θέμελη**, Νομικό Σύμβουλο της ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ/ Philip Morris International και **Γιάννη Μαστροκώστα**, Υπεύθυνο Εταιρικών Υποθέσεων - Διευθυντή Νοτιοανατολικής Ευρώπης Καταπολέμησης Παράνομου Εμπορίου της ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ/ Philip Morris International, μια διαφορετική προσέγγιση της κανονιστικής συμμόρφωσης σχετικά με το παράνομο εμπόριο καπνικών προϊόντων.

Δελτίο Τύπου - 3rd COMPLIANCE FORUM

Η τέταρτη ενότητα του συνεδρίου ήταν αφιερωμένη στο ζήτημα των οικονομικών κυρώσεων και απαγορεύσεων, με τον κ. **Γιάννη Δρακούλη**, Επικεφαλής τμήματος ειδικών ερευνών και εταιρικής συμμόρφωσης της ΕΥ Ελλάδος, και την κα **Κατερίνα Παυλάκη**, AML/CFT Professional και εξωτερική σύμβουλο της ΕΥ Ελλάδος, να παρουσιάζουν τις επιχειρηματικές ευκαιρίες και τους κρυμμένους κινδύνους σε περιβάλλοντα οικονομικών και εμπορικών κυρώσεων, σημειώνοντας ότι, τα τελευταία χρόνια, οι οικονομικές και εμπορικές κυρώσεις εξελίσσονται σε γεωπολιτικό εργαλείο των κυβερνήσεων. Ακολούθησε η ομιλία του κ. **Σοφοκλή Καραπιδάκη**, Διευθυντή Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων (DPO) της εταιρείας Μυτιληναίος, κύριο θέμα της οποίας ήταν η πρόκληση που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις όταν θα πρέπει να συμμορφωθούν με αντικρουόμενα καθεστώτα κυρώσεων και περιοριστικών μέτρων. Η κα **Saskia Rietbroek**, CSS, Executive Director and Co-Founder του Association of Certified Sanctions Specialists (ACSS), αναφέρθηκε στις κυρώσεις σημειώνοντας, ότι οι ελληνικές ναυτιλιακές εταιρείες, οι τράπεζες τους και οι αντισυμβαλλόμενοί τους, χρειάζεται να θεσπίσουν μέτρα συμμόρφωσης για τον μετριασμό του κινδύνου παραβίασης κυρώσεων. Τέλος, ο κ. **Daniel A. Tadros**, Chief Legal Officer, American Steamship Owners Mutual Protection & Indemnity Association, Inc. - Shipowners Claims Bureau, Inc., Managers, παρουσίασε την κανονιστική συμμόρφωση στην ναυτιλιακή βιομηχανία, όπως περιγράφεται από το Υπουργείο Οικονομικών των Ηνωμένων Πολιτειών.

Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη των Bronze Sponsors, Alpha Bank και Eurobank, και των Contributors, EY, Infocredit Group και OTE. Χορηγοί επικοινωνίας του συνεδρίου ήταν οι ιστοσελίδες insurancedaily.gr και mononews.gr, τα περιοδικά Ασφαλιστικό Μάρκετινγκ και Ασφαλιστική Αγορά και το Newsletter BNB Daily.

Χορηγοί Συνεδρίου

Bronze Sponsors

Contributors

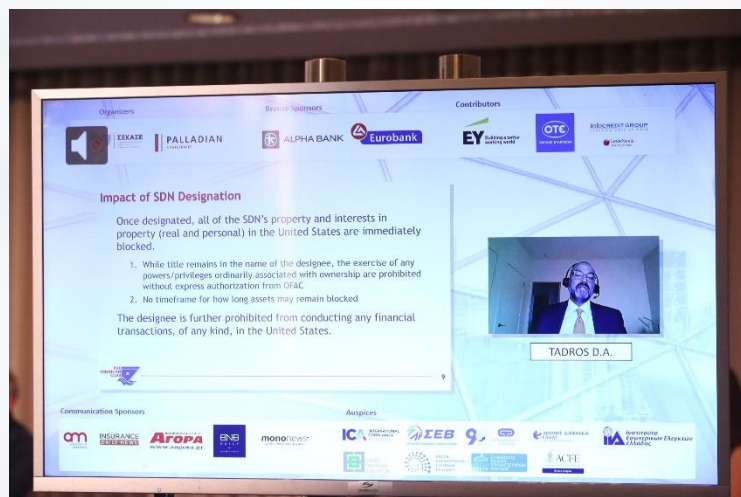

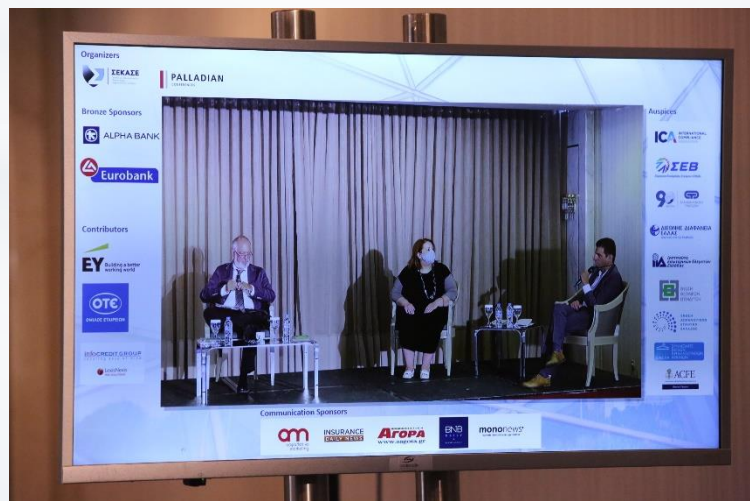
Χορηγοί Επικοινωνίας

Για περισσότερες πληροφορίες:

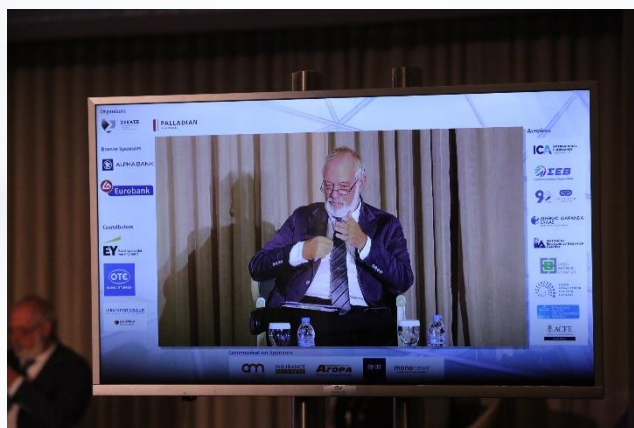
<http://palladianconferences.gr/>

Δελτίο Τύπου - 3rd COMPLIANCE FORUM

Δελτίο Τύπου - 3rd COMPLIANCE FORUM

Δελτίο Τύπου - 3rd COMPLIANCE FORUM

Η θεσμική ανατομία της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*

(Γρηγόρης Λαζαράκος, Διδάκτωρ Νομικής, διαχειριστής εταίρος της δικηγορικής εταιρείας L & L Law Firm, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων (DPO) στη Βουλή των Ελλήνων)

Η πρόσφατη Γνωμοδότηση (4/2020) της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (εφεξής «Αρχή» ή «ΑΠΔΠΧ») ως προς τη συμβατότητα της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στις σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με τις διατάξεις του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (εφεξής ΓΚΠΔ) και του ν. 4624/2019 συνοδεύτηκε από πολλές ερμηνείες, εξηγήσεις, ακόμη και θριαμβολογίες, καθοδηγούμενες δυστυχώς, άλλες φορές από μικροπολιτικούς υπολογισμούς και άλλες από συνδικαλιστικές σκοπιμότητες.

Μια προσεκτική όμως ανάγνωση και μια νηφάλια αποτίμηση του ουσιαστικού περιεχομένου της Γνωμοδότησης της Αρχής αναδεικνύει, όπως πιστεύω, την αγωνία της Αρχής, η οποία, χωρίς να αρνείται ή να αμφισβητεί την εξέλιξη της τεχνολογίας και τα οφέλη της στη σύγχρονη καθημερινότητα, προσπαθεί να επιβάλλει κανόνες και -κατά τούτο- φραγμούς στις λεωφόρους του κυβερνοχώρου, με σκοπό να μειώσει -στο μέτρο του δυνατού- τους κινδύνους που συνεπάγεται η αλόγιστη χρήση του διαδικτύου σε ευαίσθητους τομείς της κοινωνικής μας ζωής· σήμερα της εκπαίδευσης, αύριο της εργασίας, μεθαύριο της υγείας κ.ο.κ..

Ι. Η Αρχή εξέτασε καταρχάς το ζήτημα της **νομιμότητας της επεξεργασίας** που πραγματοποιείται μέσω της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αναζητώντας την αναλογικότητα του μέτρου σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό. Το ερώτημα που τέθηκε είναι αν η σύγχρονη τηλεεκπαίδευση αποτελεί μέτρο πρόσφορο, αναγκαίο και εν στενή εννοία αναλογικό για την παροχή εκπαίδευσης σε περιόδους έκτακτης και απρόβλεπτης ανάγκης, όπως αυτή που βιώσαμε με την πανδημία του Covid-19. Ή, αλλιώς, αν η σύγχρονη τηλεεκπαίδευση είναι μέτρο κατάλληλο, δηλαδή αποτελεσματικό για την παροχή εκπαίδευσης εν μέσω πανδημίας, αν είναι αναγκαία και αν τα δεδομένα που συλλέγονται είναι περισσότερα απ' ό,τι κάθε φορά απαιτείται.

Με το σκεπτικό αυτό, η Αρχή, αφού πραγματοποίησε το «τεστ της αναλογικότητας», κατέληξε ότι «το μέτρο της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης είναι **απολύτως συμβατό** με τη βασική αποστολή του Κράτους, όπως αυτή απορρέει από τις διατάξεις του άρθρου 16 του Συντάγματος, είναι δε **πρόσφορο** για τη διατήρηση της σχέσης εκπαιδευτικού-μαθητή **και αναγκαίο** εν μέσω υγειονομικής κρίσης, καθώς η χρήση ηπιότερων μέσων, όπως η ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση, δεν είναι δυνατόν εκ της φύσεώς της να έχει τα ίδια αποτελέσματα».

*δημοσιεύθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 2020 στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Syntagma Watch του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Η Θεσμική ανατομία της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*

(Γρηγόρης Λαζαράκος, Διδάκτωρ Νομικής, διαχειριστής εταίρος της δικηγορικής εταιρείας L & L Law Firm, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων (DPO) στη Βουλή των Ελλήνων)

II. Πλην όμως, η κατ' αρχήν συμβατότητα του μέτρου της τηλεκπαίδευσης με το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο περί προστασίας δεδομένων δεν σημαίνει αυτομάτως και ουσιαστική συμμόρφωση του υπεύθυνου επεξεργασίας (Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, εφεξής «ΥΠΑΙΘ») με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον Κανονισμό και, κυρίως με την υποχρέωση τήρησης της **αρχής της λογοδοσίας**, που έχει την έννοια ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη απόδειξης της συμμόρφωσής του με τις διατάξεις του Κανονισμού (άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ).

A. Μεταξύ των μέσων που μπορεί –και ενίοτε υποχρεούται- να χρησιμοποιεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας για να αποδείξει την ουσιαστική του συμμόρφωση με τις διατάξεις του Κανονισμού είναι η **Μελέτη Εκτίμησης Αντικτύπου Προσωπικών Δεδομένων (εφεξής «ΕΑΠΔ»)**, η οποία καθίσταται υποχρεωτική όταν η επεξεργασία ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων.

B. Η Αρχή έκρινε ότι η ΕΑΠΔ, που υπέβαλε το ΥΠΑΙΘ, παρουσιάζει σοβαρές ελλείψεις και δεν μπορεί να επιτελέσει το σκοπό της, να αποδείξει δηλαδή ότι το ΥΠΑΙΘ, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, έχει λάβει όλα τα κατάλληλα και αναγκαία μέτρα για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων και/ή πιθανών κινδύνων που ελλοχεύουν από την τηλεκπαίδευση για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων. Ειδικότερα:

1) Η Αρχή έκρινε καταρχάς ότι οι κίνδυνοι που εντοπίζονται από το ΥΠΑΙΘ και παρουσιάζονται στην ΕΑΠΔ δεν αναλύονται ούτε και τεκμηριώνονται επαρκώς σε σχέση με τη σοβαρότητα των συνεπειών στα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, την πιθανότητα εμφάνισης του κινδύνου, καθώς και την πιθανότητα ο κίνδυνος να επιφέρει βλάβη.

2) Η Αρχή έκρινε περαιτέρω ότι υπάρχουν και κίνδυνοι, οι οποίοι δεν αναφέρονται καθόλου στην ΕΑΠΔ, όπως, ενδεικτικά, οι κίνδυνοι

(α) που σχετίζονται με την εκπαιδευτική διαδικασία,

(β) από τη χρήση εξοπλισμού που δεν βρίσκεται στην ευθύνη του υπεύθυνου επεξεργασίας,

(γ) από τις διαβιβάσεις δεδομένων εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως ενόψει της απόφασης C-311/18 του ΔΕΕ (Data Protection Commissioner κατά Facebook Ireland και Maximilian Schrems).

*δημοσιεύθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 2020 στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Syntagma Watch του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Η θεσμική ανατομία της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*

(Γρηγόρης Λαζαράκος, Διδάκτωρ Νομικής, διαχειριστής εταίρος της δικηγορικής εταιρείας L & L Law Firm, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων (DPO) στη Βουλή των Ελλήνων)

3) Φυσικό επακόλουθο των παραπάνω ελλείψεων είναι η διαπίστωση ότι η ΕΑΠΔ δεν προσδιορίζει επαρκώς τα προβλεπόμενα μέτρα αντιμετώπισης των κινδύνων (άρθρο 35 παρ. 7 στοιχ. δ' ΓΚΠΔ και αιτ. σκέψη 90) και καταλήγει στο πρόωρο και εσφαλμένο, κατά την Αρχή, συμπέρασμα ότι δεν υπολείπονται υψηλοί κίνδυνοι και, συνεπώς, δεν απαιτείται να λάβει άλλα μέτρα για τον περιορισμό τους.

4) Επιπλέον, το ΥΠΑΙΘ όφειλε να ζητήσει τη γνώμη αφενός των εμπλεκόμενων φυσικών προσώπων (γονέων και εκπαιδευτικών), σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ. 9 ΓΚΠΔ και, αφετέρου, κατάλληλων εμπειρογνομόνων (δικηγόρων, ειδικών τεχνολογίας πληροφοριών, εμπειρογνομόνων σε θέματα ασφάλειας, κοινωνιολόγων, παιδαγωγών κ.ο.κ.), σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 (WP 248).

5) Η αδυναμία συμμόρφωσης του ΥΠΑΙΘ στις ανωτέρω υποχρεώσεις του οδήγησε την Αρχή στη διαπίστωση ότι «η ΕΑΠΔ φαίνεται να υλοποιήθηκε σε εξαιρετικά σύντομο χρόνο, στο πλαίσιο των έκτακτων συνθηκών που δημιουργήθηκαν λόγω της πανδημίας». Ο περιορισμένος χρόνος που είχε το ΥΠΑΙΘ στη διάθεσή του για την εκπόνηση μιας πλήρους και επαρκώς τεκμηριωμένης μελέτης σε συνδυασμό αφενός με τη διαπίστωση ότι η «σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση αποτελεί χρήσιμο εργαλείο εκπαίδευσης, με αυξημένη χρησιμότητα ειδικά σε περιόδους πανδημίας» και, αφετέρου, με το γεγονός ότι «η εκπαιδευτική διαδικασία πρέπει να λειτουργήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο» φαίνεται ότι ώθησαν την Αρχή στην απόφαση να δώσει στο ΥΠΑΙΘ προθεσμία τριών μηνών, ώστε αυτό να συμπληρώσει τα κενά και να συμμορφωθεί στις υποχρεώσεις του, κατά τα ανωτέρω αναφερόμενα.

III. Η σύντομη αυτή ερμηνευτική προσέγγιση του μέτρου της τηλεεκπαίδευσης μέσα από την οπτική της ΑΠΔΠΧ, θα ήταν όμως ελλιπής, αν δεν συνοδευόταν από ορισμένες σκέψεις και προβληματισμούς, που αφορούν **α)** στην κρίση της περί της αναλογικότητας της ταυτόχρονης τηλεεκπαίδευσης και **β)** στο ζήτημα της έκτασης των αρμοδιοτήτων της Αρχής, όπως αυτή προσδιορίζεται από τον Κανονισμό και την εθνική νομοθεσία. Και εξηγούμε:

A. Η Αρχή, εκκινώντας από την ορθή παραδοχή ότι η ταυτόχρονη μετάδοση του μαθήματος της σχολικής αίθουσας σε μαθητές, οι οποίοι απουσιάζουν, συνιστά εν μέρει διαφορετική επεξεργασία σε σχέση με την κλασική τηλεεκπαίδευση σε καιρό πανδημίας, όπου δεν υπάρχει η δυνατότητα λειτουργίας της τάξης σε σχολική αίθουσα, διαπιστώνει ότι η ΕΑΠΔ δεν εξέτασε, ως όφειλε, την αναγκαιότητα και αναλογικότητα της επεξεργασίας που πραγματοποιείται κατά την «ταυτόχρονη τηλεεκπαίδευση».

*δημοσιεύθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 2020 στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Syntagma Watch του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Η θεσμική ανατομία της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*

(Γρηγόρης Λαζαράκος, Διδάκτωρ Νομικής, διαχειριστής εταίρος της δικηγορικής εταιρείας L & L Law Firm, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων (DPO) στη Βουλή των Ελλήνων)

1) Και είναι μεν σωστό ότι η ταυτόχρονη τηλεεκπαίδευση (κάποιοι μαθητές δια ζώσης και κάποιοι εξ αποστάσεως) διαφοροποιείται σε ορισμένα -ίσως σημαντικά- θέματα από την κλασσική τηλεεκπαίδευση (όλοι οι μαθητές εξ αποστάσεως), τούτο όμως θα μπορούσε να έχει ως συνέπεια τη διαφορετική εκτίμηση **(α)** των κινδύνων (ως προς την προέλευση, τη φύση, τη σοβαρότητα και την πιθανότητά του επέλυσής τους), **(β)** των δυνητικών επιπτώσεων στα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των και, συνακόλουθα **(γ)** της ανάγκης λήψης πρόσθετων μέτρων για την αντιμετώπιση των κινδύνων.

2) Ο διαφορετικός όμως τρόπος τηλεεκπαίδευσης (κλασσική – σύγχρονη) δεν φαίνεται να επηρεάζει την νομιμότητά της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης εν γένει, υπό την έννοια της αναλογικότητας και της αναγκαιότητάς της. Πολύ δε περισσότερο όταν το ζήτημα της αναλογικότητας του εξεταζόμενου μέτρου (της τηλεεκπαίδευσης) αντιμετωπίστηκε από τη Αρχή στο πρώτο κεφάλαιο της Γνωμοδότησης (κεφάλαιο 2.1) συνολικά, ανεξαρτήτως δηλαδή της ακολουθούμενης μεθόδου, όπου και κρίθηκε ότι είναι πρόσφορο, αναγκαίο και εν στενή έννοια αναλογικό (σελ. 15 – 16).

3) Θα πρέπει πάντως να τονισθεί ότι το ΥΠΑΙΘ, ανταποκρινόμενο στις σχετικές ως άνω διαπιστώσεις της Γνωμοδότησης της Αρχής, διέκρινε στη νέα κοινή υπουργική απόφαση (ΦΕΚ Β' 3882/12.09.2020) τις δύο μορφές εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (κλασσική – σύγχρονη) και προέβλεψε ότι σε περιπτώσεις, στις οποίες καθίσταται δυσχερής η εφαρμογή της ταυτόχρονης σύγχρονης εξ αποστάσεως διδασκαλίας, θα υπάρχει η εναλλακτική δυνατότητα σχηματισμού τμημάτων, στα οποία τόσο ο εκπαιδευτικός όσο και οι μαθητές θα συμμετέχουν αποκλειστικά εξ αποστάσεως στην εκπαιδευτική διαδικασία («διαδικτυακά τμήματα»).

Β. Επιπλέον η Αρχή, με στόχο να ενισχύσει τον προβληματισμό της σε σχέση με την αναγκαιότητα και αναλογικότητα της ταυτόχρονης τηλεεκπαίδευσης, έκανε ένα βήμα παραπέρα εκφράζοντας την άποψη στη Γνωμοδότηση ότι

1) οι ενέργειες που καλείται να κάνει ο εκπαιδευτικός κατά την ταυτόχρονη μετάδοση του μαθήματος της σχολικής αίθουσας σε μαθητές που απουσιάζουν (λ.χ. να ελέγχει τη συσκευή μετάδοσης ήχου/εικόνας, να επιτρέπει την εισαγωγή μαθητών στην τάξη, να ανοίγει/κλείνει ήχο και εικόνα κλπ.) «διαφοροποιούν ουσιαδώς τον τρόπο εκπαίδευσης» και

2) θα πρέπει να συνυπολογίζεται «η διαφοροποίηση των αναγκών και συνθηκών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης (και ίσως και ανά ομάδα τάξεων, π.χ. Α-Β Δημοστικού, Γ-Δ κλπ)».

*δημοσιεύθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 2020 στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Syntagma Watch του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Η θεσμική ανατομία της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*

(Γρηγόρης Λαζαράκος, Διδάκτωρ Νομικής, διαχειριστής εταίρος της δικηγορικής εταιρείας L & L Law Firm, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων (DPO) στη Βουλή των Ελλήνων)

Με την παρατήρησή της αυτή η Αρχή υπεισέρχεται σε ζητήματα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, και αναδεικνύει πιθανά προβλήματα που μπορεί να προκαλέσει η ταυτόχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση τόσο στην καθημερινότητα των εκπαιδευτικών -οι οποίοι θα είναι υποχρεωμένοι, παράλληλα με τη διδασκαλία, να εκτελούν μια σειρά από τεχνικής φύσεως ενέργειες- όσο και στις συνθήκες της παρεχόμενης εκπαίδευσης ανά βαθμίδα εκπαίδευσης ή ομάδα τάξεων. Πλην όμως, η διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών εκπαίδευσης και η αντιμετώπιση τυχόν ζητημάτων, τα οποία προκύπτουν από την τηλεεκπαίδευση και καθιστούν δυσχερές το έργο των εκπαιδευτικών και τη διδασκαλία εν γένει φαίνεται να εμπίπτει μάλλον στην αρμοδιότητα της Κυβέρνησης και του αρμόδιου Υπουργείου παρά στην αρμοδιότητα της Αρχής, η οποία οφείλει, όπως πιστεύω, να περιορισθεί στην αξιολόγηση των πιθανών κινδύνων για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων, μόνον όμως όταν οι κίνδυνοι αυτοί προκαλούνται από συμβάντα που θέτουν σε διακινδύνευση την προστασία των προσωπικών δεδομένων των φυσικών προσώπων, όπως συμβαίνει σε περιπτώσεις αθέμιτης πρόσβασης, ανεπιθύμητης τροποποίησης και εξαφάνισης δεδομένων (βλ. Παράρτημα 2 των Κατευθυντηρίων Γραμμών της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29/WP 248).

IV. Οι προαναφερόμενες διαπιστώσεις αποδεικνύουν ότι, παρά τις όποιες αστοχίες της ΕΑΠΔ, που οφείλει το ΥΠΑΙΘ να θεραπεύσει εντός της ταχθείσας προθεσμίας, το μέτρο της τηλεεκπαίδευσης είναι συμβατό με τη βασική αποστολή του Κράτους, όπως αυτή απορρέει από το άρθρο 16 Συντ και αποτελεί χρήσιμο εργαλείο εκπαίδευσης, ιδίως σε περιόδους πανδημίας. Πολύ περισσότερο οι προηγούμενες διαπιστώσεις αρκούν για να καταδείξουν ότι και κατά την επερχόμενη περίοδο, που διαφαίνεται πιθανή έξαρση της πανδημίας, θα δοκιμασθεί η ανοχή, η αξιοπιστία αλλά και η ουσία των εθνικών και ενωσιακών διατάξεων για την προστασία των δεδομένων. Στη δοκιμασία αυτή καθοριστικής σημασίας θα είναι η συμβολή της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Και είναι σίγουρο ότι η εμπειρία του πρόσφατου παρελθόντος -ανεξαρτήτως της κριτικής σκέψης, με την οποία προσέγγισα την προκειμένη Γνωμοδότηση- μόνον αισιοδοξία μπορεί να προκαλεί.

Άρθρο του Επίκουρου Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς κ. Απόστολου Γραμμένου, με αφορμή την 9^η Δεκεμβρίου, Παγκόσμια Ημέρα κατά της Διαφθοράς.

Η διαφθορά συνιστά σύνθετο φαινόμενο με οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές και πολιτιστικές διαστάσεις. Έχει πολλαπλά αίτια και λαμβάνει πολυσύνθετες μορφές και λειτουργίες σε διάφορα επίπεδα. Ειδικότερα, κυμαίνεται από μία ξεχωριστή πράξη μίας πληρωμής που αντίκειται στο νόμο μέχρι την ενδημική δυσλειτουργία ενός πολιτικού και οικονομικού συστήματος. Παράλληλα, αποτελεί ισχυρό όπλο και της οργανωμένης εγκληματικής δραστηριότητας, διαβρώνοντας το δημόσιο βίο και τις κρατικές υπηρεσίες. Οι συνέπειες δε του φαινομένου της διαφθοράς συνοψίζονται μεταξύ άλλων στην δημιουργία εισοδηματικής ανισότητας στον πληθυσμό, στην υπονόμηση της αναλογικότητας του φορολογικού συστήματος, στη μείωση των επενδύσεων και στην αποκλιμάκωση της οικονομικής ανάπτυξης, με κόστος και για τον ίδιο τον θεσμό της δημοκρατίας, αφού τελικά το πρόβλημα της διαφθοράς υπονομεύει την εμπιστοσύνη στους θεσμούς και στα πολιτειακά όργανα. Δεν χωρεί δε καμία αμφιβολία ότι το φαινόμενο της διαφθοράς στο δημόσιο τομέα έχει συντελέσει σε μεγάλο βαθμό και στην γενικότερη κρίση που βιώνει η χώρα την τελευταία δεκαετία.

Καθίσταται, λοιπόν, εύκολα αντιληπτό ότι ζούμε σε μία εποχή που ο ρόλος του Εισαγγελέα, αρμόδιου για την καταπολέμηση οικονομικών εγκλημάτων και εγκλημάτων διαφθοράς είναι περισσότερο απαραίτητος από ποτέ. Όπως είναι γνωστό, διαφθορά υπάρχει όταν ένας πολιτικός αξιωματούχος ή κρατικός λειτουργός χρησιμοποιεί την εξουσία του με καταχρηστικό τρόπο (κυρίως με ευνοιοκρατία, αυθαιρεσία και χρηματισμό) για ιδιοτελείς σκοπούς. Οι επίσημες στατιστικές αλλά και οι σχετικές δικογραφίες που αφορούν οικονομικά και εγκλήματα διαφθοράς παρουσιάζουν, δυστυχώς, σημαντική αύξηση. Καθημερινά πληροφορούμαστε για νέες ευρηματικές μεθόδους που δείχνουν την ταχύτητα με την οποία κινείται το οικονομικό έγκλημα και ιδίως το έγκλημα διαφθοράς αλλά και την ανησυχία των αρχών να μπορέσουν να το καθυποτάξουν.

Στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των οικονομικών εγκλημάτων, αξιοσημείωτη είναι η συμβολή των προανακριτικών αρχών, όπως ενδεικτικά της Οικονομικής Αστυνομίας και του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ), οι οποίες συντάσσουν σαφείς και πλήρως εμπεριστατωμένες εκθέσεις ελέγχου, ιδίως αναφορικά με τα κακουργήματα της απιστίας κατά του Δημοσίου, της υπεξαίρεσης κατά του Δημοσίου, της απάτης σε βάρος του Δημοσίου, της δωροληψίας και δωροδοκίας στον δημόσιο τομέα και της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, προκειμένου να επικουρούν ουσιαστικά τους αρμόδιους εισαγγελείς στο έργο τους.

Άρθρο του Επίκουρου Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς κ. Απόστολου Γραμμένου, με αφορμή την 9^η Δεκεμβρίου, Παγκόσμια Ημέρα κατά της Διαφθοράς.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι το έγκλημα διαφθοράς, σε πλείστες περιπτώσεις, δεν είναι μόνο εγχώριο αλλά και διασυνοριακό, η πάταξη του φαινομένου καθίσταται δυσχερέστερη: α) είτε λόγω εμπλεκόμενων προσώπων, τα οποία δρουν μέσω εταιριών που εδρεύουν σε φορολογικούς παραδείσους (offshore εταιρίες) και ως εκ τούτου η απόκτηση αποδεικτικού υλικού καθίσταται ιδιαιτέρως δύσκολη, β) είτε λόγω της άρνησης συνεργασίας και παροχής στοιχείων από πλευράς ξένων αρχών και μάλιστα χωρών μελών του ΟΟΣΑ.

Λαμβάνοντας, λοιπόν, υπόψη τον συχνά εμφανιζόμενο διασυνοριακό χαρακτήρα των εγκλημάτων διαφθοράς και δη της δωροδοκίας, καθίσταται σαφές ότι οι εθνικές αρχές βρίσκονται σε συνεργασία και με τις αλλοδαπές αρχές, προκειμένου να καταστεί εφικτή η διαλεύκανση των υποθέσεων διαφθοράς και η περαίωση των σχετικών δικογραφιών. Και ναι μεν τα εγκλήματα διαφθοράς έχουν λάβει σημαντικές διαστάσεις τα τελευταία έτη στην Ελλάδα, δεν είναι όμως λίγες οι περιπτώσεις που τα υποκείμενα τέλεσης του αδικήματος της ενεργητικής δωροδοκίας για παράδειγμα, είναι κάτοικοι εξωτερικού και μάλιστα χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ως εκ τούτου, καθίσταται επιτακτική η συνεργασία με τους εισαγγελείς διαφθοράς άλλων κρατών, προς υλοποίηση της εκπεφρασμένης κοινής βούλησης και στο πλαίσιο των υποχρεώσεων της χώρας που απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις, όπως είναι η σύμβαση του ΟΟΣΑ, του 1997, για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές, η σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης υπογραφείσα το 1999 για τη διαφθορά αλλά και η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς από την ισχύ της το έτος 2005. Η διαπίστωση δε ότι το έγκλημα και η διαφθορά δεν έχουν σύνορα οδήγησε 20 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά πρόσφατα, στις 8 Ιουνίου 2017, να αναγνωρίσουν και να συμφωνήσουν ως προς την εφαρμογή του Γραφείου του Ευρωπαϊκού Εισαγγελέα (EPPO), ενός νέου ευρωπαϊκού θεσμού που στόχο έχει την διευκόλυνση εντοπισμού, έρευνας και δίωξης των εγκλημάτων σε βάρος της ΕΕ αλλά και των εγκλημάτων διαφθοράς.

Επίσης ένας θεσμός που έχει υιοθετηθεί, τηρείται και εφαρμόζεται σε αρκετές χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ αφορά τη διαδικασία διακανονισμών (settlements), ο χειρισμός των οποίων έχει ανατεθεί στους εισαγγελείς εγκλημάτων διαφθοράς των χωρών μελών. Συγκεκριμένα, μέσω της διαδικασίας αυτής που λαμβάνει χώρα σε προκαταρκτικό στάδιο, καλείται ο δράστης αδικήματος δωροδοκίας να προβεί σε μία διευθέτηση σε προκαταρκτικό στάδιο και να επιστρέψει ουσιαστικά στα κρατικά ταμεία τα χρηματικά ποσά που αποτέλεσαν το υλικό αντικείμενο του εγκλήματος (δωροδοκίας), με αυτόν δε τον τρόπο, περαιώνεται η υπόθεση χωρίς τελικά, στις περισσότερες περιπτώσεις, να ασκηθεί ποινική δίωξη.

**Άρθρο του Επίκουρου Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς κ.
Απόστολου Γραμμένου, με αφορμή την 9^η Δεκεμβρίου, Παγκόσμια
Ημέρα κατά της Διαφθοράς.**

Ως πλεονεκτήματα αυτής της πρακτικής αναγνωρίζονται η σύντμηση του χρόνου περαίωσης των σχετικών δικογραφιών, η αποσυμφόρηση των ποινικών πινακίων των δικαστηρίων και η εισδοχή μεγάλων χρηματικών ποσών στα κρατικά ταμεία.

Ως μειονέκτημα, και μάλιστα σοβαρό αυτής της πρακτικής, αναγνωρίζεται η θέσπιση ουσιαστικά δυνατότητας εγκληματιών μεγάλης οικονομικής επιφάνειας να εκφεύγουν, μέσω της προρρηθείσης διαδικασίας, της ποινικής δίωξης, να απαλλάσσονται εκ της υποβολής τους στην επ' ακροατηρίω ποινική διαδικασία και εν τέλει της ποινικής καταδίκης και της συνακόλουθης έκτισης τυχόν επιβληθησομένης στερητικής της ελευθερίας ποινής μέσω της καταβολής ενός χρηματικού ποσού, που είναι εντός των οικονομικών τους δυνατοτήτων. Ουσιαστικά δηλαδή υποστηρίζεται ότι μία τέτοια δυνατότητα μόνο αποτρεπτικά δεν θα λειτουργήσει σε σχέση με την καταπολέμηση της διαφθοράς, καθόσον ο επιφανής οικονομικά εγκληματίας θα επιλέξει ίσως να εγκληματίσει και μάλιστα θα το πράξει περισσότερες φορές, γνωρίζοντας ότι, σε περίπτωση που αποκαλυφθεί η εγκληματική του δράση, θα μπορεί να εκφύγει της ποινικής διαδικασίας και της τιμωρίας καταβάλλοντας ένα αξιόλογο μεν χρηματικό ποσό και υποβαλλόμενος ενδεχομένως στην τήρηση κάποιων όρων που θα του επιβληθούν. Στην πραγματικότητα, όμως, τα κέρδη που θα έχει αποκομίσει από την εξακολουθητική εγκληματική του δραστηριότητα θα είναι καταφανώς πολλαπλάσια. Το συγκεκριμένο θέμα έχει απασχολήσει και την ελληνική έννομη τάξη και στον νέο Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (Ν.4620/2019) προβλέπεται για ορισμένα κακουργήματα, στο στάδιο της προδικασίας, δυνατότητα ποινικής συνδιαλλαγής (άρ.301-302), ποινικής διαπραγμάτευσης (άρ.303), καθώς και δυνατότητα ικανοποίησης του παθόντος με αποδέσμευση περιουσιακών στοιχείων (άρ.304).

Εν κατακλείδι, η διαφθορά αποτελεί, αναμφίβολα, τροχοπέδη για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Το συνολικό οικονομικό κόστος της διαφθοράς δεν μπορεί να μετρηθεί εύκολα, υπολογίζεται όμως ότι κοστίζει στην οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ποσό ελάχιστα μικρότερο από τον ετήσιο προϋπολογισμό της. Το κοινωνικό κόστος είναι ακόμη μεγαλύτερο διότι η διαφθορά υπονομεύει την εμπιστοσύνη στους θεσμούς, γεγονός το οποίο σε ακραίες περιπτώσεις, μπορεί να προκαλέσει απονομιμοποίηση του κράτους, οδηγώντας σε πολιτική και οικονομική αστάθεια.

**Άρθρο του Επίκουρου Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς κ.
Απόστολου Γραμμένου, με αφορμή την 9^η Δεκεμβρίου, Παγκόσμια
Ημέρα κατά της Διαφθοράς.**

Η πραγματική πολιτική βούληση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για αποτελεσματικές, μακροπρόθεσμες εθνικές μεταρρυθμίσεις. Συνίσταται στην επίγνωση των ζητημάτων διαφθοράς σε πολιτικό επίπεδο, στην ιεράρχηση των πόρων για την εφαρμογή των πολιτικών καταπολέμησης της διαφθοράς και στη διαμόρφωση ενός γενικού κλίματος πολιτικής λογοδοσίας. Τα μέτρα για τη μείωση της διαφθοράς, της σύγκρουσης συμφερόντων και της ευνοιοκρατίας πρέπει να συνδέονται με βαθιές διαρθρωτικές αλλαγές και αλλαγή νοοτροπίας στους δημόσιους φορείς και στην ευρύτερη κοινωνία, και να μην περιορίζονται μόνο στη θέσπιση νομοθεσίας και στη διασφάλιση μιας τυπολατρικής συμμόρφωσης προς αυτήν. Παρότι είναι αναγκαία η θέσπιση νομοθεσίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς, η βασική πρόκληση έγκειται κατά κύριο λόγο στην εφαρμογή της.

Επισκεφτείτε το site μας: www.compliance.gr

ΣΕΚΑΣΕ
Εταιρεία Επαγγελματιών
Κοινωνικά
Συμμόρφωσης Ελλάδας

Αρχική | Σύνδεσμος | Μέλη | Ανακοινώσεις | Νομοθεσία | Επικοινωνία | Σύνδεση/Εγγραφή...

*Ο ΣΕΚΑΣΕ σας εύχεται
Καλά Χριστούγεννα και Ευτυχισμένη η Νέα Χρονιά!*

Το τελευταίο διάστημα η ανθρωπότητα αντιμετωπίζει μια πρωτοφανή δοκιμασία, η οποία επηρεάζει άμεσα την οικονομία και την κοινωνία μας. Τώρα, είναι πιο σημαντικό από ποτέ να ανταπεξέλθουμε στις προκλήσεις, μένοντας πρωτίστως υγιείς και ασφαλείς, χωρίς ωστόσο να σταματήσουμε κάνουμε σχέδια για το μέλλον.

Ο ΣΕΚΑΣΕ, αντιλαμβάνοντας τον ρόλο του, στέκεται δίπλα στα Μέλη του και συνεχίζει τη δραστηριότητά του αναλαμβάνοντας μια σειρά από πρωτοβουλίες.

Μένουμε ασφαλείς και συνεχίζουμε μαζί, ώστε να είμαστε έτοιμοι για την επόμενη μέρα.

Ευχόμαστε υγεία και δύναμη σε όλους!

ΣΕΚΑΣΕ
Εταιρεία Επαγγελματιών
Κοινωνικά
Συμμόρφωσης Ελλάδας

Σύνδεσμος Επαγγελματιών
Κανονιστικής
Συμμόρφωσης Ελλάδας

Εγγραφή Νέων Μελών
Ενημερωθείτε σχετικά με τη διαδικασία εγγραφής νέων μελών του Συνδέσμου.

Newsletter
Ενημερωτικό Δελτίο ΣΕΚΑΣΕ Ιανουαρίου 2020 για τις τρέχουσες εξελίξεις στην Κανονιστική Συμμόρφωση.

Συνεργασία με το ICA
Τα μέλη του ΣΕΚΑΣΕ έχουν πλέον πρόσβαση στα εκπαιδευτικά προγράμματα του ICA με ευνοϊκότερους οικονομικούς όρους.

Σε περίπτωση που θέλετε να επικοινωνήσετε μαζί μας με email, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την ακόλουθη διεύθυνση: sekase.asco@gmail.com